

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

МИРОШНИЧЕНКО МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

УДК 347.73(477)

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, доцент

Гаруст Юрій Віталійович,

Сумський державний університет,

завідувач кафедри адміністративного, господарського права

та фінансово-економічної безпеки

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Бригінець Олександр Олексійович,

Приватний вищий навчальний заклад «Фінансово-правовий коледж»,

завідувач кафедри загальноюридичних дисциплін

кандидат юридичних наук

Шкарупа Костянтин Вікторович,

Інститут кримінально-виконавчої служби,

старший науковий співробітник науково-дослідного центру

з питань діяльності органів та установ Державної пенітенціарної служби України

Захист відбудеться «25» липня 2018 р. о 9⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «18» червня 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Досить важливим напрямком інтеграції України до Європейського Союзу визначено створення ефективної системи правового забезпечення інформаційної безпеки. У теперішній час це набуває особливої актуальності, тому що правове забезпечення інформаційної безпеки держави на даному етапі свого розвитку досліджено лише фрагментарно. Більшість наявних досліджень виконані до 2014 р., саме тому вони не у повній мірі відображають складність ситуації у цій сфері. В останні роки суспільні відносини в Україні розвиваються у пришвидшеному темпі. Не завжди як наукова спільнота, так і законодавство встигають осмислити та упорядкувати відповідними правовими способами та засобами упорядкувати існуючий стан суспільних відносин. Вищезгадане зумовлює необхідність розробки нових критеріїв захисту інформаційної безпеки держави, створення дієвих правових механізмів її регулювання, удосконалення й приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів. Недостатня наукова опрацьованість даної проблематики науковцями не сприяє виробленню ефективного законодавчого підходу до упорядкування відповідних суспільних відносин. Характеризуючи існуючу складну ситуацію, Президент України зазначив, що ми всі розуміємо – сьогодні йде війна за нашу незалежність. І якщо в умовах миру головне – забезпечення принципів демократії, свободи слова, закріплення європейських цінностей, то сьогодні на перший план вийшли питання інформаційної безпеки¹.

Сучасний стан правового забезпечення інформаційної безпеки держави є вкрай незадовільним, існуюча система нормативно-правових актів містить норми, зміст яких має наявні суперечності та неузгодженості, що зумовлює нестабільність національного законодавства і не сприяє розвитку досліджуваної сфери. У незалежній Україні прийнято чимало законодавчих актів, за допомогою яких здійснюється регулювання інформаційної безпеки держави. До них відносяться: Конституція України; закони України: «Про інформацію», «Про Національну програму інформатизації», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», «Про основи національної безпеки України»; а також підзаконні нормативно-правові акти: «Про стратегію національної безпеки України», «Про Доктрину інформаційної безпеки України», Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні, Концепція Національної програми інформатизації, Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Вищезгадані та інші правові джерела заклали підвалини для організації регулювання інформаційної безпеки держави.

¹ Порошенко вимагає від Нацтелерадіо забезпечити інформаційний фронт війни за Незалежність. URL: https://dt.ua/POLITICS/poroshenko-vimagaye-vid-nacteleradio-zabezpechiti-informaciyiniy-front-viyani-za-nezalezhnist-146438_.html.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. У нашій державі здійснено досить багато наукових розробок, присвячених окремим питанням інформаційної безпеки. Науково-теоретичну базу даного дослідження утворюють праці провідних фахівців, зокрема: І. Арістової, В. Білоуса, М. Биченка, О. Бригінця, В. Брижка, Р. Власинка, О. Власюка, В. Гавловського, В. Галунька, Ю. Гаруста, В. Горбуліна, В. Грищенко, М. Гуцалюка, Б. Демидова, М. Дзюби, Д. Дубова, Я. Жаркова, В. Желіховського, І. Замаруєва, О. Зозулі, Р. Калюжного, О. Кохановської, В. Ліпкана, О. Литвиненка, Р. Марутян, А. Марущака, Ю. Максименко, А. Нашинець-Наумової, Н. Нижник, О. Олійника, О. Сосніна, А. Семенченка, В. Степанова, В. Толубка, В. Цимбалюка, В. Шамрая, К. Шкарупи та інших.

У представлених наукових дослідженнях проблематика інформаційної безпеки аналізувалася фрагментарно, без відповідного узагальнення та систематизації. Відмітимо дослідження Б. Кормича, у яких розглянуто організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України на початку 2000-х років. З урахуванням пришвидшеного розвитку інформаційних правовідносин нагальною потребою сьогодення виступає переосмислення та доповнення, в окремих випадках, навіть базових категорій та понять у відповідній сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертація виконана відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року № 2250-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» та від 15 травня 2013 року № 386-р «Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні». Дослідження відповідає завданням та основним напрямам Указу Президента України від 1 травня 2014 року № 449/2014 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 року «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України», а також Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», що схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/1215. Дисертаційне дослідження здійснене відповідно до планів науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення розвитку підприємництва та органів місцевого самоврядування» (номер державної реєстрації 0115U005255), «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є поглиблення наукових знань на основі аналізу чинного законодавства України, передового зарубіжного досвіду, нормотворчої та правозастосовної практики стосовно розробки дієвої та ефективної системи правового забезпечення інформаційної безпеки держави, для чого визначені наступні *завдання*:

- узагальнити теоретико-правові підходи щодо інформаційної безпеки та з'ясувати її місце в системі забезпечення національної безпеки держави;
- розкрити роль інформаційної безпеки держави в умовах глобалізації світового інформаційного простору;
- виявити сучасні загрози інформаційній безпеці держави та шляхи їх мінімізації;

- охарактеризувати правове забезпечення інформаційної безпеки держави;
- дослідити правовий статус суб'єктів, що забезпечують інформаційну безпеку держави;
- проаналізувати зарубіжний досвід правового забезпечення інформаційної безпеки держави;
- визначити перспективи імплементації позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення інформаційної безпеки держави;
- сформулювати зміни та доповнення до діючого законодавства у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері правового забезпечення національної безпеки.

Предмет дослідження – правове забезпечення інформаційної безпеки держави.

Методи дослідження були обрані відповідно до мети, об'єкта і предмета дослідження. Розв'язання поставлених завдань здійснено за допомогою пізнавального потенціалу системи загальнонаукових, спеціальних та філософських методів. *Діалектичний* метод послугував базовою методологічною основою проведення дослідження (розділи 1-3). Використовуючи *формально-догматичний* метод досліджувались особливості правового забезпечення інформаційної безпеки (підрозділи 1.2, 2.2). Методи *граматичного розгляду* та *тлумачення* правових норм сприяли з'ясуванню змісту норм Конституції України і нормативно-правових актів, що забезпечують інформаційну безпеку держави, а також виявленню прогалин та інших недоліків законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 2.2, 2.3). Метод *моделювання* дав можливість запропонувати зміни та доповнення до чинного законодавства, яким регулюється діяльність суб'єктів, що забезпечують інформаційну безпеку держави (підрозділи 2.2, 2.3). Застосування *логічного* методу дозволило наповнити новим змістом такі дефініції, як: «інформаційна безпека держави», «загрози інформаційній безпеці держави», «суб'єкти, що забезпечують інформаційну безпеку держави» та інших, що стосуються інформаційної безпеки держави (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3). Використання *порівняльно-правового* методу дало змогу врахувати тенденції розвитку проблем реалізації правового забезпечення інформаційної безпеки держави з урахуванням зарубіжного досвіду (підрозділи 1.2, 3.1, 3.2). *Феноменологічний* метод пізнання дозволив розглянути окремі особливості та загальну множину суспільних явищ, характерних інформаційній безпеці держави, що формуються під впливом різних факторів суспільного життя та потребують відповідного правового закріплення (підрозділи 1.1, 2.1, 2.3). За допомогою *історико-правового* методу простежено розвиток правової думки щодо теоретико-правових основ дослідження інформаційної безпеки держави (підрозділи 1.1, 1.2). *Системно-структурований* метод дав можливість проаналізувати особливості основоположних підходів до дослідження інформаційної безпеки держави (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1). Логічні методи *аналізу* й *синтезу* використовувалися як базові при визначенні основних підходів до розкриття інформаційної безпеки держави (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2).

Нормативну та емпіричну базу дослідження становлять Конституція України, закони України, нормативно-правові акти України та інших держав; статистичні

матеріали, що характеризують стан інформаційної безпеки як в Україні, так і у світі, відкриті звіти про роботу виконавчих органів влади України, політико-правова публіцистика, довідкові видання, наукові видання, результати аналізу державних програм.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертаційна робота є однією з перших у сучасній вітчизняній правовій науці самостійним завершеним комплексним дослідженням, яке вирішує науково-практичне завдання з визначення парадигми правового забезпечення інформаційної безпеки держави, у якій сформульовано й обґрунтовано низку нових наукових положень та висновків, які характеризують особистий внесок дисертанта, зокрема:

уперше:

- запропоновано сучасну парадигму правового забезпечення інформаційної безпеки держави, що полягає у впровадженні якісно нових теоретико-правових і практичних підходів до вивчення даного феномену та системи його правового регулювання;

- представлено авторську позицію розуміння поняття «інформаційна безпека держави» у вузькому та широкому значенні;

- розроблено авторський підхід стосовно розв'язання завдань правового забезпечення інформаційної безпеки держави, у тому числі, шляхом включення розділу «Інформаційна безпека держави» до майбутнього Інформаційного кодексу України, в основу якого покладено заповнення та усунення правових прогалин і колізій у даній сфері;

- сформульовано зміни до Закону України «Про основи національної безпеки України» у частині визначення діяльності та правового статусу суб'єктів, що забезпечують національну безпеку України у інформаційній сфері;

удосконалено:

- законодавчий інструментарій забезпечення інформаційної безпеки держави, що полягає у внесенні змін та доповнень до чинного законодавства;

- наукові підходи щодо розуміння сучасних загроз інформаційній безпеці держави, які мають комплексний характер і у загальному вигляді включають в себе загрози безпеці інформації, інформаційній інфраструктурі, загрози безпеці суб'єктів інформаційної сфери; загрози належному порядку реалізації прав та інтересів суб'єктів інформаційної сфери та запропоновано шляхи мінімізації;

- аспекти використання та впровадження позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення інформаційної безпеки держави в Україні;

отримали подальшого розвитку:

- наукові уявлення щодо інформаційної безпеки, як однієї з найважливіших категорій у науці і різних сферах людської діяльності та її місця в системі забезпечення національної безпеки держави;

- питання ролі інформаційної безпеки держави в умовах глобалізації світового інформаційного простору та дослідження впливу даних процесів на розвиток вітчизняної інформаційної сфери;

- застосування комплексного підходу до визначення способу удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки держави на основі позитивного

зарубіжного досвіду.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані у дисертації теоретичні положення, пропозиції і висновки сприятимуть удосконаленню правового забезпечення інформаційної безпеки держави. Одержані результати використані у різних сферах діяльності, зокрема, у:

– *науково-дослідній сфері* – під час проведення загальнотеоретичних і галузевих досліджень, спрямованих на вирішення теоретико-методологічних проблем науки інформаційного права (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *законотворчій діяльності* – при вдосконаленні чинного законодавства України (довідка впровадження Інституту законодавства Верховної Ради України);

– *навчальному процесі* – під час підготовки та проведення навчальних дисциплін: «Інформаційне право», «Адміністративне право», «Фінансове право України» (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ);

– *правозастосовній сфері* – для удосконалення практики та підвищення рівня правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

Апробація матеріалів дисертації. Ключові теоретичні напрацювання дисертаційного дослідження оприлюднені у наукових доповідях та виступах дисертанта, які отримали підтримку громадськості, опубліковані у матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій, зокрема: «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, 8-9 квітня 2016 р.); «Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику» (м. Харків, 3-4 лютого 2017 р.); «Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина» (м. Запоріжжя, 23-24 червня 2017 р.).

Структура та обсяг дисертації відповідають предмету, меті, завданням та методології дослідження теми. Робота складається із вступу, трьох розділів, які містять сім підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел та трьох додатків. Загальний обсяг дисертації становить 214 сторінок. Список використаних джерел складається з 217 найменувань та розміщений на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** здійснено обґрунтування вибору теми дослідження; зазначено її актуальність та зв'язок з відповідними науковими програмами, планами і темами; визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; охарактеризовано обрані методи дослідження; вказано нормативну базу та емпіричну основу; представлено положення, що містять наукову новизну; наведено практичне значення отриманих результатів, дані про апробацію матеріалів дисертації; окреслено структуру та обсяг дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-правові основи дослідження інформаційної безпеки держави» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 1.1. «Інформаційна безпека та її місце в системі забезпечення національної безпеки держави» визначено, що в існуванні будь-якої держави досить

важливою є державна інформаційна політика, яка у свою чергу, виступає складовою зовнішньої і внутрішньої політики держави та здійснює широкомасштабний вплив на всі сфери життєдіяльності суспільства. Активне проникнення інформаційних технологій в усі сфери життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави зумовлює виникнення великого масиву небезпечних факторів, що впливають на інформаційну безпеку держави як невід'ємний елемент її національної безпеки. Захист інформації перетворюється в одне із пріоритетних державних завдань. Від збереження інформації та її повноти залежить стабільність не тільки у суспільстві, але й у державі. За таких умов забезпечення інформаційної безпеки поступово виходить на перший план у проблематиці функціонування національної безпеки. Зазначено, що поняття «інформаційна безпека держави» доцільно розглядати у вузькому та широкому значеннях.

Вказано, що інформаційній безпеці відведене особливе місце в системі національної безпеки, всі складники в структурі національної безпеки є взаємопов'язаними і взаємообумовленими між собою. Але окремі види безпек є не лише самостійними, а й такими, що мають відповідні виміри в інших сферах життєдіяльності суспільства, закладаючи фундамент забезпечення їх безпеки. Вітчизняна інформаційна безпека виступає одним із найважливіших чинників національної безпеки держави, тобто інформаційна і національна безпека повною мірою узгоджуються і співвідносяться між собою як ціле та часткове. Інформаційна складова не може існувати поза межами загальної національної безпеки, так само, як і національна безпека не буде всеохоплюючою без інформаційної безпеки.

У підрозділі 1.2. «Роль інформаційної безпеки держави в умовах глобалізації світового інформаційного простору» встановлено, що сучасний стан інформаційної безпеки держави нерозривно пов'язаний з масштабними інформаційними перетвореннями, що відбуваються, насамперед, в умовах глобалізації світового інформаційного простору.

Визначальною характеристикою глобального прогресу є зростання ролі інформації. Активне застосування інформаційних технологій досить істотно змінює життєдіяльність суспільства. Під час такої трансформації важливим є забезпечення національних інтересів, адже в Україні відсутня чітка стратегія входження у світове інформаційне співтовариство. Сучасний інформаційний простір є безмежним та розвивається у пришвидшеному темпі, що створює можливості для виникнення нових способів протизаконних дій в інформаційній сфері, які підривають стан національної безпеки держави. Важливим є забезпечення захисту комунікаційних систем, як невід'ємної складової взаємодії між державами та іншими суб'єктами стосовно захисту національної безпеки в інформаційній сфері. Створюючи величезну кількість прогресивних можливостей, науково-технічний прогрес виявляє, навіть найменші недоліки, у системі державного управління, що направлено на забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері. Саме тому, питання формування організаційно-правових засад системи управління та захисту інформаційних ресурсів можна визначити як невідкладні. Важливо зазначити, що саме на правовій основі має бути побудована інформаційна інфраструктура нашої держави.

Останні роки показують як наша держава не завжди ефективно протистоїть глобальним інформаційним впливам. Необхідно звернути увагу на здобутки в цій сфері зарубіжних країн і налагодити законодавчий процес в системі захисту стратегічних інформаційних ресурсів.

Визначено сутність інформаційної безпеки держави в умовах глобалізації світового інформаційного простору. Доведено, що інформаційна безпека являється підґрунтям для розвитку суспільства. Багато у чому наповнення відповідного терміну представляється як одне з найважливіших понять у науці і різних сферах людської діяльності, визначається характером сучасного глобалізованого інформаційного простору. Складність та комплексність даного поняття зумовлює важливість подальших правових розробок у відповідній сфері. Оптимальним є використання інтегрального підходу, відповідно до якого інформаційна безпека визначається як категорія, що постійно розвивається у наслідок динаміки глобалізаційних інформаційних систем. Такий підхід розкриває вказану проблематику більш комплексно і системно. Інформаційну безпеку необхідно розглядати як стан, що постійно перебуває під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників, у результаті чого створює безпечне середовище для підтримання життєдіяльності держави.

Розділ 2 «Особливості правового забезпечення інформаційної безпеки держави» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. *«Сучасні загрози інформаційній безпеці держави та заходи щодо їх мінімізації»* відзначено, що протягом всього періоду існування проблемних питань вказаної сфери як науковці, так і практики неодноразово намагалися класифікувати загрози інформаційній безпеці держави, їх джерела походження для подальшого вироблення ефективних способів щодо мінімізації даного негативного явища. Встановлено, що вітчизняна правова доктрина не містить єдиного виваженого підходу до закріплення дефініції «загрози інформаційній безпеці». Серед науковців також не вироблено єдиного загальноприйнятого підходу до тлумачення даного поняття. Система загроз інформаційній безпеці державі має комплексний характер і в загальному вигляді включає в себе загрози: безпеці інформації та інформаційної інфраструктури; безпеці суб'єктів інформаційної сфери й соціальних зв'язків між ними від інформаційних впливів; належному порядку реалізації прав та інтересів суб'єктів інформаційної сфери. Загрози інформаційній безпеці здебільшого супроводжують виникнення й реалізацію проблем в економічній і політичній сферах, у сфері виконання функцій держави, і заподіяння шкоди в інформаційній сфері є передусім засобом досягнення інших цілей.

Для протидії масштабним негативним впливам важливим є здійснення ряду заходів, а саме: інтеграція України до світового та регіонального європейського інформаційного просторів; інтеграція у міжнародні інформаційні та інформаційно-телекомунікаційні системи та організації; створення власної національної моделі інформаційного простору та забезпечення розвитку інформаційного суспільства; модернізації усієї системи інформаційної безпеки держави та формування й реалізація ефективною інформаційної політики; удосконалення законодавства з питань інформаційної безпеки, узгодження національного законодавства з

міжнародними стандартами та дієве правове регулювання інформаційних процесів; розвиток національної інформаційної інфраструктури; підвищення конкурентоспроможності вітчизняної інформаційної продукції та інформаційних послуг; впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій у процеси державного управління; ефективна взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства під час формування, реалізації та коригування державної політики в інформаційній сфері.

Зазначено, що для мінімізації загроз інформаційній безпеці держави потрібно вжити наступних заходів: організаційні з захисту інформації; контрольно-правові; профілактичні; інженерно-технічні; психологічні; робота з кадрами. Визначено, що найбільш ефективними методами боротьби із загрозами інформаційній безпеці держави є нейтралізація їх джерел виникнення, що забезпечить можливість повного усунення загроз.

У підрозділі 2.2. *«Характеристика правового забезпечення інформаційної безпеки держави»* з'ясовано, що правове забезпечення інформаційної безпеки держави перебуває переважно у статичному положенні та не відповідає вимогам часу. Особливо негативно відображається відсутність систематизації та консолідації правової бази, що регулює дану сферу.

Одним із найбільш важливих елементів сучасної парадигми інформаційної безпеки держави є її система нормативно-правового, методологічного та організаційного забезпечення, яка створює передумови для розбудови в Україні демократичної, соціальної та правової держави, а також належного теоретичного забезпечення відповідних державотворчих і правотворчих процесів та явищ.

У незалежній Україні прийнято чимало законодавчих актів, за допомогою яких здійснюється регулювання інформаційної безпеки держави. Проведений аналіз вітчизняного законодавства дає змогу констатувати, що нормотворець поступово намагався, з кожним новим прийнятим правовим документом, на державному рівні закріпити окремі положення інформаційної безпеки держави, що не завжди покращувало ситуацію, а іноді призводило до дублювання та множення уже діючих норм права. Частина важливих питань інформаційної безпеки законодавець взагалі залишив поза увагою. Необхідно упорядкувати існуючу фрагментарність чинної законодавчої бази, що регулює забезпечення інформаційної безпеки держави, з кожним роком стає все важче.

Відзначено, що проблемними питаннями нормативно-правового регулювання інформаційної безпеки держави є: неоднозначне трактування базових понять у різних законодавчих актах України; існування протиріч, правових прогалів та колізій, а також відсутність єдиного нормативно-правового документу, який би врегулював у повній мірі усі питання щодо існування вказаного правового інституту; відсутність дієвого організаційно-правового механізму забезпечення інформаційної безпеки. Вдосконалення законодавчого забезпечення інформаційної безпеки повинно базуватися на оптимальному поєднанні інтересів людини та держави.

У підрозділі 2.3. *«Правовий статус суб'єктів, що забезпечують інформаційну безпеку держави»* розкривається, що до суб'єктів забезпечення інформаційної

безпеки справедливо відносять не лише органи державної влади, а й недержавні структури. Проаналізовано правовий статус суб'єктів, що здійснюють забезпечення інформаційної безпеки у нашій державі та визначено, що в Україні не сформована чітка структура органів, які забезпечують інформаційну безпеку. Нормативно-правові акти, що регулюють дане питання також є неузгодженими між собою. Законодавством завдання та функції стосовно забезпечення інформаційної безпеки держави покладаються на велику кількість державних органів, компетенція яких стосується різних сфер державного управління, вони мають різну підпорядкованість. Відсутні механізми взаємодії відповідних органів, їх діяльність належним чином не спрямовується та не координується, тому на сьогодні фактично відсутня цілеспрямована державна політика щодо забезпечень інформаційної безпеки.

Діяльність суб'єктів, які забезпечують інформаційну безпеку держави проявляється на таких рівнях державного управління, як: стратегічний, тактичний, оперативний. Пропонуємо в процесі забезпечення суб'єктами інформаційної безпеки держави виділяти наступні взаємозалежні структурні складові, якими виступають: нормативно-правовий, адміністративний, процедурний та програмно-технічний сегменти.

Діяльність суб'єктів, що забезпечують інформаційну безпеку держави є комплексним та багаторівневим явищем на стан якого впливає велика кількість зовнішніх та внутрішніх факторів. Значний вплив на нього здійснюють загрози політичного та економічного характеру. Варто відмітити, що потенціал інформаційної сфери характеризується здатністю до проникнення в інші сфери життєдіяльності суспільства, внаслідок того що інформаційні ресурси та інформаційний потенціал широко використовується при побудові практично будь-яких відносин.

Запропоновано внесення змін та доповнень до Закону України «Про основи національної безпеки України», яким визначається питання повноважень та основних функції суб'єктів забезпечення національної безпеки України у частині визначення суб'єктів, що забезпечують національну безпеку України у інформаційній сфері та їх правового статусу. Доведено доцільність закріплення повноважень Конституційного Суду України; конкретизації повноважень об'єднання громадян; розмежування правового статусу Воєнної організації держави та правоохоронних органів для посилення правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки держави на основі позитивного зарубіжного досвіду» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Аналіз зарубіжного досвіду правового забезпечення інформаційної безпеки держави» проведено аналіз зарубіжного законодавства щодо забезпечення інформаційної безпеки та визначено, що доцільним є запозичення позитивного досвіду таких держав, як: Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Французька Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Республіка Білорусь. Найбільш прогресивним у сфері забезпечення інформаційної безпеки у світі являється

законодавство США. Незважаючи на те, що у багатьох державах практично усі процеси є інформатизованими та виконуються «по останньому слову техніки», але законодавство США випереджає інші держави на багато років. Розвинені держави досить давно розпочали формувати власне правове забезпечення інформаційної безпеки. Інформаційна безпека у законодавстві переважної більшості держав, входить до складу національної безпеки держави та являється невід'ємним елементом останньої. Підтриманням власної інформаційної безпеки на належному рівні займається значна частина відповідних органів та підрозділів, що діють згідно з прийнятою у державі концепцією національної безпеки.

Розробка та прийняття базових нормативно-правових актів у сфері регулювання інформаційної безпеки у розвинених державах світу визначається як важлива та відповідальна діяльність. Дослідження зарубіжного законодавства та правових систем сучасності дозволяє зробити висновок про неоднозначний підхід до правового регулювання інформаційної безпеки. Використання позитивного зарубіжного досвіду фінансово розвинених держав для посилення фундаментальних підвалин даної сфери у вітчизняному законодавстві є, безумовно, актуальним як з наукового, так і з практичного погляду.

У підрозділі 3.2. «Імплементация позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення інформаційної безпеки держави» визначено, що багато у чому дії кожної держави у сфері забезпечення інформаційної безпеки визначаються з огляду на особливості національних правових систем, значення видів джерел права та практику законотворчості. Відповідно до форм зовнішнього вираження та систематизації правових норм розвинених держав світу правову основу регулювання суспільних відносин у сфері інформаційної безпеки складають: кодифіковані нормативно-правові акти, які закріплюють положення щодо регулювання таких правовідносин; спеціальні нормативно-правові акти, що охоплюють більшість аспектів регламентації даних правовідносин; локальні правові акти; правова доктрина; судові рішення зі схожих питань. Враховуючи активізацію глобальних процесів у сучасному світі саме загальнонаціональна система інформаційної безпеки, скоординована в своїй діяльності державою, може стати запорукою нейтралізації інформаційних загроз і використання позитивних факторів розвитку інформатизації. Важливою складовою загальної політики забезпечення інформаційної безпеки України є підвищення участі громадськості у процесах удосконалення зв'язку між суспільством та державою.

Обґрунтовано, що, реалізуючи комплексний та системний підхід до удосконалення чинного законодавства України у сфері забезпечення інформаційної безпеки, необхідно включити розділ «Інформаційна безпека держави» до майбутнього Інформаційного кодексу України, що утворить підґрунтя для формування даного сегмента та допоможе у повній мірі реалізувати загальнодержавні інтереси у інформаційній сфері. Правовою підставою вищевказаного стає позитивний зарубіжний досвід згаданих держав, який являє собою особливий правовий порядок, встановлений державою і забезпечений нею шляхом роботи з інформацією. Саме за допомогою імплементації позитивного зарубіжного досвіду правового забезпечення інформаційної безпеки можливе

покращення та приведення до європейських стандартів вітчизняного законодавства та побудови в Україні сучасної правової держави.

ВИСНОВКИ

У **висновках** обґрунтовано теоретичні узагальнення та вирішення наукового завдання визначення парадигми правового забезпечення інформаційної безпеки держави та на основі позитивного зарубіжного досвіду розроблено авторські пропозиції удосконалення даного інституту. Основні з них полягають у наступному:

1. Проаналізовано теоретико-правові основи функціонування інформаційної безпеки держави та її місце в системі забезпечення національної безпеки держави. Розглянуто проблематику забезпечення інформаційної безпеки держави в умовах розвитку та поширення глобалізаційних процесів, а також через призму властивостей зміни параметрів у просторі та часі, виділено два підходи: статичний та динамічний. Констатовано, що зараз в умовах поглиблення проблем не тільки політичного, але й економічного, правового та соціального характеру в Україні найбільш актуальним стає вирішення питання створення необхідних правових умов забезпечення інформаційної безпеки держави шляхом комплексного врегулювання та відповідного правового захисту даного інституту.

2. Розкрито роль інформаційної безпеки держави в умовах глобалізації світового інформаційного простору. Доведено, що інформаційна безпека представляє собою важливе поняття для життєдіяльності суспільства. Багато у чому наповнення даної дефініції визначається як досить важливе поняття у науці та життєдіяльності суспільства, яка характеризується станом сучасного глобалізованого інформаційного простору. Складність та комплексність даного поняття зумовлює необхідність подальших правових розробок у даній сфері. Оптимальним являється використання інтегрального підходу, за яким інформаційна безпека визначається як категорія, що постійно розвивається у наслідок динаміки глобалізаційних інформаційних систем. Даний підхід надає змогу розглядати вказану проблематику більш комплексно і системно. Інформаційну безпеку необхідно розглядати як стан, що постійно перебуває під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників і створює безпечне середовище для підтримання життєдіяльності держави.

3. Запропоновано сучасну парадигму правового забезпечення інформаційної безпеки держави, що полягає у запровадженні нових теоретико-правових і практичних підходів до вивчення даного феномену та системи його правового регулювання. Дана парадигма являється динамічним явищем, що знаходиться у постійному розвитку внаслідок впливу на неї глобалізаційних процесів, які розвиваються у пришвидшеному темпі. Констатовано, що у наслідок цього жодна окрема держава не спроможна у повній мірі навіть наблизитися до повного вирішення проблем у процесі забезпечення власної інформаційної безпеки.

4. Сформульовано авторську позицію щодо розуміння поняття «інформаційна безпека держави» у вузькій та широкій інтерпретації. У вузькому значенні інформаційна безпека держави виступає як рівень захищеності та стійкості

протистояння негативним явищам та загрозам в інформаційній сфері. У широкому розумінні – це стан захищеності життєво важливих інтересів держави, за якого забезпечується її повноцінне функціонування та розвиток у сучасному глобалізованому інформаційному просторі.

5. Виявлено сучасні загрози інформаційній безпеці держави, які становлять небезпеку її життєво важливим інтересам, що поділяються на об'єктивні та суб'єктивні. Визначено, що для ефективної боротьби та мінімізації їх негативного впливу необхідно здійснювати повномасштабну боротьбу не з самими загрозами інформаційної безпеки держави, а з джерелами їх походження. Особливо важливим є даний постулат в умовах гібридної війни.

6. Доведено, що ефективний захист інформаційної безпеки держави можливий лише за умови організації комплексного механізму забезпечення такої безпеки, основними елементами якого виступають нормативно-правові, технічні та організаційні засоби. До нормативно-правових засобів захисту відносяться нормативно-правові акти, що визначають питання поведінки з інформацією на законній основі, а також відповідальність за їх порушення. Технічні засоби поділяються на фізичні та апаратно-програмні. В свою чергу, організаційні засоби захисту можуть бути організаційно-технічними та організаційно-правовими, що постійно використовуються в процесі роботи з інформацією. Ефективне управління в умовах широко змінюваних процесів у світі стає можливим лише за допомогою належної нормативно-правової бази та за відповідної підтримки апаратно-програмних засобів. Комплексно вищезгадані способи та засоби забезпечують очікуваний результат по забезпеченню інформаційної безпеки держави.

7. Проаналізовано правовий статус суб'єктів, що здійснюють забезпечення інформаційної безпеки у нашій державі та визначено, що в Україні не сформована чітка структура органів, які забезпечують інформаційну безпеку. Нормативно-правові акти, що регулюють дане питання також є неузгодженими між собою. Законодавством завдання та функції стосовно забезпечення інформаційної безпеки держави покладаються на велику кількість органів державної влади, діяльність яких не координується між собою. Дотепер відсутні механізми взаємодії відповідних органів, їх діяльність належним чином не спрямовується, тому на сьогодні фактично відсутня цілеспрямована державна політика щодо забезпечень інформаційної безпеки. Доведено, що недосконалість чинного законодавства та відсутність загальнодержавного визначеного вектору розвитку у даній сфері призводить до хаотичності та дублювання органів державної влади, що впливають на державний інформаційний простір. У наслідок цього обмежується правовий статус суб'єктів інформаційних правовідносин та знижується рівень інформаційного суверенітету нашої держави.

8. Здійснено аналіз вітчизняного законодавства, що регулює питання правового забезпечення інформаційної безпеки держави. Сутність і зміст інформаційної безпеки проявляються по-особливому на кожному з рівнів державного управління, а саме: стратегічному (здійснюється Кабінетом Міністрів України); тактичному (здійснюється центральними органами виконавчої влади); оперативному (реалізується місцевими органами виконавчої влади, провідне місце

серед яких займають місцеві державні адміністрації). Прояви інформаційної безпеки у самому процесі її забезпечення, таким чином можна виділити наступні рівні: нормативно-правовий (забезпечується законами, нормативно-правовими актами); адміністративний (організовується за допомогою дій, що вживаються органами державного управління); процедурний (організовується конкретними процедурами стосовно забезпечення інформаційної безпеки); програмно-технічний (включає в себе регламентовані заходи забезпечення інформаційної безпеки технічного характеру).

9. Запропоновано зміни до Закону України «Про основи національної безпеки України», якими визначається питання повноважень та основних функції суб'єктів забезпечення національної безпеки України стосовно узгодження тексту статей 4 та 9 у частині визначення суб'єктів, що забезпечують національну безпеку України у інформаційній сфері та їх правового статусу. Необхідно закріпити у даному законі перелік повноважень таких суб'єктів, як Конституційний Суд України та об'єднання громадян, адже Конституційний Суд України, який як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів у сфері національної безпеки Конституції України, дає офіційне тлумачення Конституції та законів України з відповідних питань, а наділення повноваженнями у сфері безпеки об'єднань громадян стимулює розвиток демократичного суспільства. Також необхідно провести розмежування стосовно правового статусу таких суб'єктів як Воєнна організація держави та правоохоронні органи.

10. Проаналізовано зарубіжний досвід правового забезпечення інформаційної безпеки держави. Обґрунтовано, що у розвинених державах сформульовано та застосовується більш досконале законодавство щодо забезпечення інформаційної безпеки держави. З урахуванням зазначеного, доведено важливість запозичення існуючого позитивного зарубіжного досвіду для покращення вітчизняного законодавства та формування його у відповідності до діючих світових стандартів регулювання даного інституту, які обумовлюються фінансовими глобалізаційними процесами, що відбуваються в усьому світі.

11. Запропоновано включити розділ «Інформаційна безпека держави» до майбутнього Інформаційного кодексу України для заповнення правового вакууму у сфері забезпечення інформаційної безпеки нашої держави. Вказаний нормативно-правовий акт має стати базовим у регулюванні питань інформаційної діяльності держави у цілому та інформаційної безпеки зокрема, а також створити комплексне та системне підґрунтя для формування даного сегмента. Відповідно до положень нового базового кодексу, мають розроблятися й інші правові акти, а реалізація зазначених висновків та пропозицій має сприяти удосконаленню правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Мирошніченко М. М. Інформаційна безпека України в умовах глобалізації світового інформаційного простору. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3 (9). Т. 3. С. 116–123.
2. Мирошніченко М. М. Особливості правового забезпечення інформаційної безпеки держави. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 2. Т. 3. С. 203–208.
3. Мирошніченко Н. Н. Анализ зарубежного опыта правового обеспечения информационной безопасности государства. *Право и политика*. 2017. № 1. С. 103–108. (Кыргызская Республика).
4. Мирошніченко М. М. Місце інформаційної безпеки в системі забезпечення національної безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 2. Т. 4. С. 80–85.
5. Мирошніченко Н. Н. Правовой статус субъектов, осуществляющих информационную безопасность государства. *Право и Закон*. 2017. № 4. С. 75–79. (Кыргызская Республика).
6. Мирошніченко М. М. Сучасні загрози інформаційній безпеці держави та заходи щодо їх мінімізації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. Т. 3. С. 76–82.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Мирошніченко М. М. Правові аспекти забезпечення інформаційної безпеки на прикладі Республіки Білорусь. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 8–9 квіт. 2016 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 87–89.
8. Мирошніченко М. М. Діяльність неурядових аналітичних центрів як недержавних суб'єктів інформаційної безпеки держави. *Рівень ефективності та необхідність впливу юридичної науки на нормотворчу діяльність та юридичну практику* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 3-4 лют. 2017 р.). Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2017. С. 71–73.
9. Мирошніченко М. М. Правові питання забезпечення інформаційної безпеки держави: зарубіжний досвід. *Проблеми вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини і громадянина* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 23-24 черв. 2017 р.). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2017. С. 85–87.

АНОТАЦІЯ

Мирошниченко М. М. Правове забезпечення інформаційної безпеки держави. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2018.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням, яке вирішує науково-практичне завдання удосконалення правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

Визначено сучасну парадигму сутності та значення правового забезпечення інформаційної безпеки держави. На основі аналізу основних положень чинного законодавства у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави запропоновано розв'язання проблем теоретико-прикладного характеру.

Розглянуто проблематику забезпечення інформаційної безпеки держави в умовах розвитку та поширення глобалізаційних процесів, а також через призму властивостей зміни параметрів у просторі та часі, виділено два підходи: статичний та динамічний. Сформульовано авторську позицію щодо розуміння поняття «інформаційна безпека держави» у вузькій та широкій інтерпретації. Виявлено вплив глобалізаційних процесів на розвиток вітчизняного інформаційного простору. Проаналізовано правовий статус суб'єктів, що здійснюють забезпечення інформаційної безпеки у державі та визначено, що в Україні не сформована чітка структура органів, які забезпечують інформаційну безпеку. Здійснено аналіз вітчизняного законодавства, що регулює питання правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

Запропоновано внесення змін та доповнень до Закону України «Про основи національної безпеки України», яким визначається питання повноважень та основних функції суб'єктів забезпечення національної безпеки України у частині визначення суб'єктів, що забезпечують національну безпеку України у інформаційній сфері та їх правового статусу. Запропоновано включити розділ «Інформаційна безпека держави» до майбутнього Інформаційного кодексу України для заповнення правового вакууму у сфері забезпечення інформаційної безпеки нашої держави.

Ключові слова: інформація, інформаційна безпека, інформаційний простір, національна безпека, глобалізація, загрози інформаційній безпеці держави, правове забезпечення, суб'єкти інформаційної безпеки.

АННОТАЦИЯ

Мирошниченко Н. Н. Правовое обеспечение информационной безопасности государства. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право; информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2018.

Диссертация есть комплексным научным исследованием, которое решает научно-практическую задачу совершенствования правового обеспечения информационной безопасности государства.

Обозначено современную парадигму сущности и значения правового обеспечения информационной безопасности государства. На основе анализа основных положений действующего законодательства в сфере обеспечения информационной безопасности государства предложено решение проблем теоретико-прикладного характера.

Рассмотрено проблематику обеспечения информационной безопасности государства в условиях развития и распространения глобализационных процессов, а также через призму свойств изменения параметров в пространстве и времени, выделено два подхода: статический и динамический. Сформулировано авторскую позицию относительно понятия «информационная безопасность государства» в узкой и широкой интерпретации. Выявлено влияние глобализационных процессов на развитие отечественного информационного пространства. Проанализировано правовой статус субъектов, осуществляющих обеспечение информационной безопасности в государстве и определено, что в Украине не сформирована четкая структура органов, обеспечивающих информационную безопасность. Осуществлен анализ отечественного законодательства, регулирующего вопросы правового обеспечения информационной безопасности государства.

Предложено внесение изменений и дополнений к Закону Украины «Об основах национальной безопасности Украины», которым определяется вопрос полномочий и основные функции субъектов обеспечения национальной безопасности Украины в части определения субъектов, обеспечивающих национальную безопасность Украины в информационной сфере и их правового статуса. Для совершенствования правового обеспечения информационной безопасности государства предложено включить раздел «Информационная безопасность государства» в будущий Информационный кодекс Украины для заполнения правового вакуума в сфере обеспечения информационной безопасности нашего государства.

Ключевые слова: информация, информационная безопасность, информационное пространство, национальная безопасность, глобализация, угрозы информационной безопасности государства, правовое обеспечение, субъекты информационной безопасности.

SUMMARY

Myroshnychenko M. Legal support of information security of the state. – Qualifying scientific work, as a manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.07 «Administrative law and process; financial law; information law». – Research Institute of Public Law, Kiev, 2018.

The theoretical and legal foundations of the functioning of information security of the state and its place in the system of ensuring the national security of the state are determined. The problematics of ensuring of information security of the state in the conditions of the development and spread of globalization processes, as well as through the prism of the properties of changing parameters in space and time are considered, also two approaches are distinguished: static and dynamic. Under present conditions, the most urgent issue is the issue of creating the necessary legal conditions for the state's information security through a comprehensive settlement and appropriate legal protection of this institution.

The influence of globalization processes on the development of the domestic information space is revealed. Information security is one of the most important concepts in science and in various spheres of human activity. The analysis of different approaches to the definition of the content of this concept leads to the need for further scientific developments in this field. The use of the integral approach, by which information security is determined by the outline of the most important of its essential features, taking into account the constant dynamics of globalization information systems, is optimal.

This approach makes it possible to consider the mentioned problematics more comprehensively and systematically. Information security should be considered through the organic unity of features such as state, property, and management of threats and dangers, which ensures the choice of the optimal way to eliminate them and minimize the impact of negative consequences. The modern paradigm of legal support of information security of the state is proposed, which consists in the introduction of new theoretical, legal and practical approaches to the study of this phenomenon, its manifestations and the system of legal regulation. The corresponding paradigm is a dynamic phenomenon that is constantly being improved and modified due to the impact of globalization processes on it.

The system of information security threats to the state is complex and in its general form includes threats to the security of information and information infrastructure; threats to the security of the subjects of the information sphere and the social ties between them from information influences; threats to proper order of realization of rights and interests of the subjects of information sphere.

Reliable protection of information security of the state can be created and implemented only on condition of introduction of a qualitatively new complex mechanism, formed by such basic components as: regulatory as well as technical and organizational means. Accordingly, regulatory means of defense are determined by legislative acts of the state that regulate the rules for the use, processing and transmission of information and establish the extent of liability for violating such rules.

Only in the aggregate, the above-mentioned methods and means can bring an adequate result in providing information security of the state. It is specified that in order to

solve especially urgent issues in this sphere, the development of strategic national priorities, the main principles and tasks of the state information security policy requires the transition to another paradigm of improvement of the organizational and, accordingly, legal components of the state information security management, which together will form a new codification paradigm of the legislation on information.

The legal status of the entities which provide information security in our state is analyzed and it is determined that there is no clear structure of the bodies that provide information security in Ukraine. Normative legal acts regulating this issue are also not inconsistent with each other.

Legislation rely tasks and functions concerning the provision of state information security on a large number of state bodies whose competence relates to various areas of government, they have different subordination. In connection with this, there are no mechanisms of interaction between the respective bodies, the activity of these bodies on information security is not directed or coordinated, therefore, there is virtually no targeted state policy on information security.

An analysis of domestic legislation regulating the legal security of state information security is carried out. It is noted that the essence and content of information security manifest themselves in a special way at each level of public administration, namely: strategic; tactical; operative. That means that it is possible to talk about the manifestations of information security in the process of its provision, thus it is possible to allocate the following levels: regulatory; administrative; procedural; technological.

It is proposed to introduce amendments and additions to the Law of Ukraine «On the Fundamentals of National Security of Ukraine», which defines the issue of powers and basic functions of the subjects of ensuring the national security of Ukraine as part of the definition of the entities ensuring the national security of Ukraine in the information sphere and their legal status. The expediency of consolidating the powers of the Constitutional Court of Ukraine has been proved; specification of the powers of the association of citizens; the distinction between the legal status of the Military Organization of the State and the law-enforcement bodies.

Developed foreign states have started to form their own legal framework for information security a long time ago. Information security in the legislation of the overwhelming majority of states, is a part of the national security of the state and is an integral part of the latter. Maintaining of its own information security at the appropriate level is engaged in a significant part of the relevant bodies and units operating in accordance with the concept of national security adopted in the state.

The use of positive foreign experience of financially developed countries for the strengthening of the fundamental foundations of this sphere in domestic legislation is, of course, relevant both from a scientific and a practical point of view. The financially developed states use their developed information systems to protect their own information systems, the effectiveness of which requires taking into account the leading foreign experience in the domestic information sphere for the proper protection of information security.

We proposed to include the section «Information security of the state» to the future Information code of Ukraine to fill the legal vacuum in the field of information security of

our state. The specified code should become the basis in the legal regulation of issues of information activity of the state as a whole, as well as information security, in particular. The legal basis for the foregoing is the positive foreign experience of the developed countries, in particular, such as: the USA, Great Britain, France, Germany and others.

Keywords: information, information security, information space, national security, globalization, threats to state information security, legal support, subjects of information security.